

P6_TA-PROV(2006)0026

Tjetjenien efter valen och det civila samhället i Ryssland

Europaparlamentets resolution om situationen i Tjetjenien efter valen och det civila samhället i Ryssland

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av avtalet om partnerskap och samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Ryssland, å andra sidan, vilket trädde i kraft den 1 december 1997¹,
- med beaktande av EU:s och Rysslands mål att genomföra de fyra ”gemensamma områdena”, om vilka överenskommelse ingicks vid toppmötet mellan EU och Ryssland den 10 maj 2005,
- med beaktande av sin resolution av den 26 maj 2005 om förbindelserna mellan EU och Ryssland²,
- med beaktande av sin resolution av den 15 december 2005 om de mänskliga rättigheterna i Ryssland³ och den nya lagstiftningen om icke-statliga organisationer,
- med beaktande av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och dess fem protokoll,
- med beaktande av att många ryska och internationella icke-statliga organisationer trovärdigt rapporterat om fortsatta allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien, och med beaktande av domar från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna i fall som berör Tjetjenien,
- med beaktande av artikel 103.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Det brittiska ordförandeskapet ”välkomnade” den 29 november 2005 de parlamentsval som förrättats i den ryska republiken Tjetjenien den 27 november 2005 och ansåg dessa val som ett viktigt steg på väg mot att ett bredare åsiktspektrum i det tjetjenska samhället fick komma till uttryck.
 - B. Europeiska kommissionen ansåg det ”uppmuntrande” att dessa parlamentsval – som var de första på åtta år i Tjetjenien – kunnat förrättas utan svårare våldsamheter, men vägrade kommentera huruvida det gått rätt och riktigt till vid valen.
 - C. I ett öppet brev från aktivister på de mänskliga rättigheternas område som adresserats till Europeiska unionen och undertecknats av den ryska människorättsgruppen Memorial, Internationella Helsingforsfederationen för mänskliga rättigheter, Rysk-tjetjenska vänskapsförbundet med flera, bland dem den Parisbaserade Internationella Federationen för de mänskliga rättigheterna, beskylldes EU för att skönmåla verkligheten genom en optimistisk bedömning av valen, varvid det underströks att detta inte bara går emot de

¹ EGT L 327, 28.11.1997, s. 3.

² Antagna texter, P6_TA(2005)0207.

³ Antagna texter, P6_TA(2005)0534.

bevis som samlats in av ryska och internationella aktivister på de mänskliga rättigheternas område, utan också innebar ett ifrågasättande av EU:s engagemang till förmån för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstat.

- D. Memorial har ifrågasatt de officiella uppgifterna om ett valdeltagande på 57 procent och hävdar att deltagandet varit avsevärt lägre och att ett omfattande fusk tillsammans med åtskilliga fall av skrämstaktik kastat en skugga över valen.
- E. Allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i form av mord, ofrivilliga försvinnanden, tortyr, gisslantaganden och godtyckliga frihetsberövanden förekommer fortfarande i republiken Tjetjenien och tidtals också i de angränsande regionerna i norra Kaukasus.
- F. Rysslands regering har överfört mycket av ansvaret för insatserna mot terrorismen från de ryska federala myndigheterna till de lokala myndigheterna och på det sättet försökt omvandla en decennielång konflikt mellan Ryssland och Tjetjenien till en intern tjetjensk konflikt, något som enligt en gemensam rapport som nyligen framlagts av Helsingforsfederationen, Internationella Federationen för de mänskliga rättigheterna, Norges Helsingforskommitté och Memorial har resulterat i en brutalisering av de krigförande parterna och en fortvarande fruktan och otrygghet för civilbefolkningen.
- G. Allt fler fall av att personer kidnappats, torterats och godtyckligt bragts om livet under de senaste två åren tillskrivs de paramilitära styrkorna i Tjetjenien.
- H. Övergreppen och brotten mot de mänskliga rättigheterna i Tjetjenien förblir i hög grad ostraffade, vilket skapar en anda av laglöshet, som håller på att sprida sig bortom republikerna Tjetjenien och Ingusjien till andra regioner i norra Kaukasus, inbegripet Nordossetien, och mera nyligen, också till Kabardino-Balkarien.
- I. Under de senaste åren har det fortsatt att gå avsevärt bakåt för demokratin i Ryssland, framför allt till följd av statsmakternas ökade kontroll över de stora TV- och radiokanalerna och den alltmer utbredda självcensuren i pressen, samt till följd av att oberoende massmedier lagts ned, rätten att hålla demonstrationer på allmän plats kringkurits och situationen för de icke-statliga organisationerna blivit allt sämre, med trakasserier mot personer som uppträtt till försvar för de mänskliga rättigheterna och ökad politisk kontroll över domstolsväsendet.
- J. Framhållas bör att samrådet mellan EU och Ryssland inom området mänskliga rättigheter hittills inte resulterat i några större framsteg, trots att detta område borde prioriteras i förbindelserna mellan EU och Ryssland.
- K. Den 20 december 2005 ansåg Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna att fallet med att Ruslan Alichajjev försvunnit kunde tas upp till behandling. Denne var tidigare talman för parlamentet i den självutropade tjetjenska republiken Ichkerien, ett parlament som valts vid rättvisa val. Undersökningar som inletts av statsåklagarmyndigheten i Tjetjenien har inte lett till några resultat och Rysslands regering vägrade överlämna handlingarna i brottmålet till Europadomstolen.
- L. Den 13 december 2005 beviljade Europeiska kommissionen 6 000 000 EUR som bistånd till offren för den aktuella krisen i norra Kaukasus. Genom detta beslut kommer EU:s sammanlagda bistånd till regionen att under 2005 uppgå till 26 300 000 EUR så att programmet blir EU:s femte största humanitära insats i global skala och EU blir den största

givaren i regionen.

- M. Den 23 och 27 december 2005 antog bägge kamrarna i ryska parlamentet med smärre ändringar ett lagförslag med begränsningar för den verksamhet som bedrivs av icke-statliga organisationer i Ryssland och nu behöver bara president Putin underteckna förslaget för att det skall bli gällande lag.
- N. I en skrivelse som tillställdes Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov den 28 december 2005 underströk olika icke-statliga organisationer, bland dem Memorial, Helsingforsgruppen i Moskva samt For Civil Rights, att detta lagförslag i åtskilliga hänseenden fortsatte att innebära ett brott mot folkrätten, Rysslands statsförfattning, Rysslands civilrätt och en rad ryska lagar.
- O. Föreningsfriheten är en av de grundläggande mänskliga rättigheterna och har stor vikt i ett demokratiskt samhälle.
- P. Ökningen av våld med rasistiska motiv i Ryssland är djupt oroande.
- Q. Den 18 januari 2006 återupptogs rättegången mot Stanislav Dmitrijevski, som anklagats för att i sin tidning ha publicerat Aslan Masjkadovs upprop om fred i Tjetjenien. För detta riskerar han nu fem års fängelse.
1. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande av alla terrordåd överallt inom Ryska federationen. För sådant kan det inte finnas något berättigande.
 2. Europaparlamentet förblir djupt oroat över att rådet och kommissionen inte i tillräcklig grad tagit upp frågan om de pågående allvarliga brotten mot mänskliga rättigheter i republiken Tjetjenien, trots att dessa brott fortsätter att förövas i stor utsträckning av vardera sidan i konflikten, utan att nästan alls bestraffas.
 3. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet och kommissionen att inse sitt ansvar i en situation där frågor om de mänskliga rättigheterna med största allvar aktualiseras i Europeiska unionens omedelbara grannskap.
 4. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet och kommissionen att ta på sig en aktiv roll för att förebygga fortsatta brott mot de mänskliga rättigheterna och åtgärda den anda av laglöshet som förekommer i republiken Tjetjenien samt inför Rysslands myndigheter enträget kräva att nödvändiga åtgärder vidtas för att se till att de rättigheter som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, vilken också Ryssland undertecknat, oinskränkt respekteras i republiken Tjetjenien samt att alla de som kränker dessa rättigheter omgående ställs inför rätta, oavsett vilken ställning eller nationalitet de har.
 5. Europaparlamentet beklagar att man under valrörelsen och parlamentsvalen i Tjetjenien inte tagit vara på tillfället att få till stånd en verkligt politisk och demokratisk process där alla inom samhället i Tjetjenien fått vara med.
 6. Europaparlamentet bekräftar än en gång sitt fulla stöd för Ryska federationens territoriella integritet, men påpekar att konflikten i Tjetjenien inte går att lösa på militär väg och vill att en verklig fredsprocess skall komma i gång, med inriktning på en politisk förhandlingslösning byggd på en dialog mellan alla de demokratiska krafterna i samhället i

Tjetjenien.

7. Europaparlamentet uppmanar de ryska myndigheterna att sätta stopp för den anda av laglöshet som råder i dagens läge genom att upplösa de halvmilitära styrkorna, begränsa säkerhetsstyrkornas verksamhet och ställa armén under obegränsat civilt överinseende.
8. Europaparlamentet uppmanar rådet och medlemsstaterna att oavslåtligen ta upp frågan om Tjetjenien vid sina politiska sammankomster, sin dialog om de mänskliga rättigheterna och vid andra möten med Ryska federationen för att se till att detta område inte undandrar sig uppmärksamhet och intresse internationellt sett.
9. Europaparlamentet uppmanar till ett intensivare och således effektivare samråd om mänskliga rättigheter mellan EU och Ryssland, där icke-statliga organisationer också skall kunna medverka när så är lämpligt. Detta samråd bör vara resultatorienterat och syfta till att de mänskliga rättigheterna skall kunna inta en starkare ställning i det nya avtalet om partnerskap och samarbete, om vilket förhandlingar snart skall inledas.
10. Europaparlamentet uppmanar rådet och det innevarande ordförandeskapet till ytterligare insatser för att hjälpa Ryssland till en fredlig lösning på konflikten, exempelvis i form av ett anbud om medling från EU:s sida. Parlamentet understryker att EU måste förhålla sig enigt i denna fråga och hålla fast vid de ståndpunkter om Ryssland vilka det överenskommit om i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.
11. Europaparlamentet uppmanar Rysslands дума att tillsätta en undersökningskommitté för att undersöka hur det gått till när de brottsbekämpande organen i republiken Tjetjenien underlåtit att ställa till svare de som begått allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna, såsom det dokumenterats av många människorättsgrupper. Hittills har endast ett fåtal mål kommit inför domstol, medan i flertalet fall behandlingen av dem inställts eller hänskjutits till annan instans eller avvisats.
12. Europaparlamentet understryker att särskild uppmärksamhet måste ägnas undersökningarna av brott mot personer som försvarat de mänskliga rättigheterna, advokater, åklagare, domare samt personer som överklagat till Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna samt deras familjemedlemmar.
13. Europaparlamentet uppmanar i detta sammanhang Rysslands myndigheter att åter aktualisera undersökningarna om och brottmålen mot generalmajor Vladimir Sjamanov och generalmajor Jakov Nedobitko, vilka bäggedera borde lagföras och avhållas från tjänsteutövning för den tid undersökningarna varar, eftersom de av domstolen i Strasbourg befunnits ansvariga för de urskillningslösa bombningarna av tjetjensk civilbefolkning i Katyr-Jurt i februari 2000.
14. Europaparlamentet uppmanar EU:s medlemsstater att, i överensstämmelse med internationell lag och förefintliga prejudikat, med Rysslands samtycke verka för att det inrättas en blandad internationell domstol enkom för Tjetjenien, med uppgift att behandla krigsförbrytare och pröva brott mot de mänskliga rättigheterna som begåtts i republiken Tjetjenien, såvida det inte blir någon förändring i det rådande tillståndet av laglöshet där.
15. Europaparlamentet uppmanar Rysslands myndigheter att göra en översyn av lagen mot terrorism av 1998 för att få denna att stämma överens med Europarådets normer, framför allt beträffande vilka befogenheter och vilket ansvar de personer skall ha som genomför

åtgärder mot terrorismen.

16. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att undersöka om det humanitära bistånd som Europeiska kommissionen ställt till förfogande för regionen norra Kaukasus verkligen kommit fram till de behövande och se efter hur effektivt detta bistånd varit.
17. Europaparlamentet är oroligt i anledning av rapporter om administrativa och rättsliga trakasserier av somliga icke-statliga organisationer i Tjetjenien. Detta förefaller ingå som ett led i att yttrande- och föreningsfriheten överlag blir alltmer hotade i Ryska federationen. Parlamentet uppmanar med kraft Rysslands myndigheter att få slut på dessa trakasserier.
18. Europaparlamentet understryker att det arbete som utförs av starka och oberoende organisationer för de mänskliga rättigheterna kommer att bli till nytta för både den demokratiska processen och kampen mot laglöshet i republiken Tjetjenien, och uppmanar Ryssland att låta oberoende massmedier, internationella och inhemska människorättsorganisationer samt övervakare av de mänskliga rättigheterna få oinskränkt tillträde till Tjetjenien och i möjligaste mån hjälpa dem med att skapa trygga arbetsförhållanden för dem.
19. Europaparlamentet vill att alla anklagelser mot Stanislav Dmitrijevski dras tillbaka och uppmanar de ryska myndigheterna till respekt för massmediernas och journalisternas frihet.
20. Europaparlamentet beklagar att lagförslaget om ökad statlig kontroll av de icke-statliga organisationerna i Ryssland utan svårighet gått igenom i bäggedera kamrarna av parlamentet och att det i lagförslaget inte tagits full hänsyn till rekommendationerna i Europarådets preliminära yttrande i denna fråga. Parlamentet hoppas att president Putin, innan han undertecknar lagförslaget så att det träder i kraft som gällande lag, fortfarande hinner garantera att lagen helt och fullt följer Europarådets rekommendationer och klart utformats för att förhindra trakasserier av personer som är aktiva inom icke-statliga organisationer i Ryssland.
21. Europaparlamentet uppmanar med tanke på detta rådet och kommissionen att göra allt för att i Ryssland stöda utvecklingen och befastandet av ett starkt, livligt och oberoende civilt samhälle i ordets sanna bemärkelse, såsom ett grundläggande och ofrånkomligt inslag i en fungerande demokrati.
22. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas parlament och regeringar, Ryska federationens regering och parlament samt Europarådet.